

מר

ע"י ב"כ עוה"ד מיכל לופט ו/או אסנת כהן ליפשיץ ו/או מורן גור ו/או מוריה פרידמן שריר מעמותת "גישה – מרכז לשמירה על הזכות לנוע" רחוב הרכבת 42 תל אביב, 67770 טלפון: 03-6244120; פקס: 03-6244130

העותר

- נגד -

1. מתאם פעולות הממשלה בשטחים
2. מינהלת התיאום והקישור לרצועת עזה
כולם ע"י פרקליטות מחוז דרום (אזרחי)
בניין קרסו, קרן היסוד 4 (קומה 8) באר שבע, ת.ד. 10309
טלפון: 073-3801222; פקס: 02-6467058

המשיבים

עתירה מינהלית

מוגשת בזאת עתירה מינהלית במסגרתה מתבקש בית המשפט הנכבד להורות למשיבים כדלקמן:

1. לבטל את החלטתם מיום 31.10.2017 לא לחדש את היתר הסוחר שבו החזיק העותר לאורך שנים.
2. לחדש את היתר הסוחר של העותר, שהיה ברשותו עד חודש אפריל 2016, היתר המקנה כניסה רב פעמית מרצועת עזה לישראל ולגדה המערבית **במשך שלושה חודשים**.
3. לחלופין- לחדש את היתר הסוחר של העותר **בתנאים**.
4. לחלופי חלופין- להתיר לעותר להיכנס לישראל ולגדה המערבית **למשך יום אחד** לצורך פגישות מסחר ועבודה או **למשך מספר שעות**, בתנאים שיקבעו.
5. לחלופי חלופי חלופין- למסור לעותר פרפראזה על הסיבה לסירוב בקשתו ולהתחייב לבחון את האפשרות לחדש את היתר הסוחר של העותר בתוך מספר חודשים.
כמו כן מתבקש בית המשפט הנכבד לחייב את המשיבים בהוצאות העותר, לרבות שכ"ט עו"ד בצירוף מע"מ כדין.

פתח דבר

העותר הוא תושב עזה בן ■, סוחר בכיר המייבא ■ מישראל, מהגדה המערבית ומחוו"ל. **מזה עשרות שנים**, ועד חודש אפריל 2016, העניקו לו המשיבים היתרי סוחר מתחדשים שאפשרו לו לקיים פגישות עבודה ומסחר בישראל, בגדה ובחוו"ל. מאז אפריל 2016 מסרבים המשיבים לחדש את ההיתר, למרות שהם **מאשרים לו להכניס לעזה סחורות באופן שוטף, לרבות**

סחורות המכונות "דו-שימושיות". בפעם האחרונה סירבו המשיבים לחדש את ההיתר של העותר ב-31.10.2017.

אכן, למשיבים שיקול דעת רחב להחליט מי מתושבי עזה יקבל היתר סוחר ומי לא. שיקול דעת זה, הגם שהוא רחב, כפוף לביקורת שיפוטית של בית המשפט הנכבד על פי עילות הביקורת הנוהגות במשפט המינהלי (ר', מהעת האחרונה, עת"מ (ב"ש) 14422-03-17 **אבו ראס נ' שר הבטחון** (פורסם בנבו, 23.11.2017)). כלומר, המשיבים מחויבים לנהוג גם בתושבי עזה בסבירות, בהגינות, בתקינות, במידתיות, בהעדר משוא פנים, ללא אפליה, בהעדר שרירות ומבלי לשיקול שיקולים זרים (השווה: בג"ץ 393/82 **ג'מעית אסכאן נ' מפקד כוחות צה"ל ביהודה ושומרון**, פ"ד לז(4) 785, פסי' 33).

במקרה דנן, סבור העותר שהתנהלות המשיבים בעניינו מצדיקה התערבות שיפוטית על פי עילות המשפט המינהלי, וחרף שיקול דעתם הרחב. זאת משום שבהחלטתם האחרונה שלא לחדש את היתר הסוחר שלו, המשיבים לא שקלו שיקולים רבים רלוונטיים ובעלי משקל ולא התחשבו בנסיבות המיוחדות להלן: גילו המבוגר של העותר; פעילותו הישרה וארוכת השנים מול רשויות ישראל; מרכזיות עסקיו ותרומתו לכלכלה ולתעשייה בעזה; האינטרס הישראלי בחיזוק הכלכלה בעזה; העובדה שלאחרונה נערך לו תחקור ביטחוני אליו הוא ביקש להגיע מיוזמתו; והעובדה שלאחרונה, בעקבות עתירה לבג"ץ, אישרו המשיבים להכניס לעזה סחורות רבות של העותר, לרבות סחורות המכונות "דו-שימושיות". **עובדה זו מעידה שאין לגורמי הביטחון חשש כי הסחורה שמייבא העותר עלולה לשמש את גורמי הטרור בעזה** (השווה: עניין **אבו ראס** לעיל).

מעבר לכך, המשיבים לא שקלו שני כללים חשובים במשפט המינהלי, שנועדו להתוות את אופן הפעלת שיקול הדעת של הרשות. הכלל האחד קובע כי אין דין חידוש היתר כדין בקשה להיתר חדש (כלומר שעל המשיבים לשיקול בחיוב לחדש היתר שניתן בעבר). הכלל השני קובע כי מקום בו רשות רשאית לתת היתר, עליה לשיקול תמיד את האפשרות לתת את ההיתר באופן חלקי או בתנאים. כלל זה נובע גם מעקרון המידתיות, לפיו על רשות לקבל את ההחלטה הכי פחות פוגענית בפרט (עת"מ (י-ם) 1136-09-14 **אבו כנען נ' המפקד הצבאי**, פסי' 13 (פורסם בנבו, 6.5.2017)).

מן האמור עולה כי המשיבים פעלו בחוסר סבירות, שרירות וחוסר מידתיות כאשר סירבו את בקשת העותר לחדש את היתר הסוחר שהיה ברשותו. אף אם עומדים המשיבים על סירובם שלא להנפיק לו היתר למשך שלושה חודשים, **עליהם לשיקול בחיוב מתן היתר לתקופת מוגבלת ולו ליום אחד שבו יספיק העותר לקיים פגישות עבודה ומסחר בגדה המערבית ובישראל.**

העתק רשימת הספקים והסוחרים שהעותר מבקש לפגוש מצ"ב ומסומן נספח ע/1.

הצדדים לעתירה

1. העותר הינו תושב פלסטיני המבקש להיכנס לישראל לצורך קיום פגישות מסחר ועבודה.
2. המשיב 1 (להלן: **המתפ"ש**) הינו האחראי על יישום מדיניות ממשלת ישראל בשטחים הכבושים. המתפ"ש הוסמך על ידי שר הפנים להנפיק היתרי כניסה לתושבים פלסטינים לישראל, מכוח חוק האזרחות והכניסה לישראל (הוראת שעה), תשס"ג-2003 (להלן: **החוק**).

3. המשיב 2 (להלן: **מת"ק עזה**) כפוף למתפ"ש והינו זרוע ביצועית שלו בכל הנוגע לקשר עם תושבי רצועת עזה. מת"ק עזה הינו הרשות המינהלית המוסמכת לקבל בקשות של תושבי רצועת עזה להיכנס לישראל, לבחון אותן, ולקבל החלטה באם לסרב או לאשר אותן.

ואלה נימוקי העתירה:

התשתית העובדתית

4. העותר הינו תושב פלסטיני המתגורר ברצועת עזה, בן [REDACTED], נשוי ואב ל-[REDACTED] ילדים. הוא סוחר בכיר, מבכירי תעשיית [REDACTED] ברצועת עזה. מאז [REDACTED], בבעלותו חברת [REDACTED] העוסקת בייצור ושיווק חומרי [REDACTED] ברצועת עזה. כל החומרים הדרושים למפעל שבבעלותו מגיעים דרך שטח מדינת ישראל ונרכשים מספקים ותעשיות בישראל, בגדה המערבית ובחוו"ל. את הסחורה הוא משווק בעיקר [REDACTED] בעזה. מבין לקוחותיו הגדולים ביותר נמצא [REDACTED].

העתק תעודת הזהות של העותר מצ"ב ומסומן נספח ע/2.

5. העותר מכיר היטב את החוק והרשויות בישראל. במשך עשרות שנים נע ללא קושי בין רצועת עזה לישראל וכך למד עברית על בוריה, יצר קשרים עסקיים משגשגים עם חברות ישראליות וחברות בגדה המערבית, ועמד בקשר שוטף עם נציגי המשיבים במת"ק עזה, האמונים על הקשר עם תושבי עזה בסוגיות של מסחר וכלכלה.

6. העותר החזיק במשך שנים בהיתרי סוחר מתחדשים. בין השנים 1998-2012 החזיק בהיתר **סוחר "משודרג" - BMC (Business Man Card)**, שהוענק לאנשי העסקים הבכירים ביותר בעזה לפי מחזור עסקיהם. בין השנים 2012-2016 החזיק בהיתר סוחר "רגיל". היתרים אלו, שהונפקו על ידי המשיבים, אפשרו לו לנוע בין רצועת עזה לגדה המערבית ולישראל לשם בחינה של הסחורה שרכש, קיום פגישות עם ספקים, ניהול משא ומתן וחתומה על חוזים חדשים וכן פגישה עם נציגי המשיבים העוסקים במסחר ואשר יושבים במנהל האזרחי בבית-אל ובמת"ק עזה. לצד היתר הסוחר, העותר היה מקבל באופן שוטף אישור מנציגי המשיבים להכניס לרצועת עזה את [REDACTED] הדרושים לו לפרנסתו.

7. בחודש ינואר 2016 זומן העותר **לתחקור ביטחוני** עם נציג שב"כ במעבר ארז. התחקור התנהל, בעיני העותר, על מי מנוחות. נציג השב"כ ביקש מהעותר לספר על עצמו וכן לפרט לגבי עיסוקיו ברצועה- למי הוא מוכר את הסחורה וכיו"ב. העותר נענה ומסר את כל הפרטים המבוקשים, לרבות הצגת חשבונות המעידות על יעדי השיווק. בסיום השיחה חתם העותר, לבקשת נציג השב"כ, על נייר בערבית לפיו הוא מאשר ומתחייב שהוא אינו עוסק בהכנסת ציוד אסור לרצועת עזה.

8. בהמשך לכך, **חודש היתר הסוחר שהיה ברשות העותר לשלושה חודשים נוספים, מיום 2016.1.24 עד ליום 2016.4.20.**

העתק היתר הסוחר שהיה ברשות העותר מצ"ב ומסומן נספח ע/3.

9. ואולם, מאז סוף אפריל 2016 התעלמו המשיבים מבקשתו של העותר לחדש את היתר הסוחר שברשותו. **במקביל**, החל ממאי 2016 סירבו הם להכניס מספר משלוחים של [REDACTED] שהוא רכש דרך מעבר כרם שלום לעזה, למרות שעבור כל אחד ואחד מהם התקבל רישיון מוקדם מקצין מטה איכות הסביבה במינהל האזרחי הכפוף למשיב מס' 1 (רישיון להכנסת ציוד המוגדר "דו-שימושי").

10. באת-כוחו של העותר, הח"מ, פנתה כבר אז במכתב למשיבים (למשל במכתב מיום 24.5.2016) ובהמשך פנה בעניינו גם עו"ד [REDACTED]. הפניות לא הועילו והיתר הסוחר של העותר לא חודש, וכך גם נותרו בעיותיו עם הכנסת סחורה לעזה. יצוין כי במסגרת הפניות העלה העותר את רצונו לעבור תחקור ביטחוני נוסף, וזאת על מנת להבין מהן הטענות שיש למשיבים כנגדו, אם בכלל, ובמידת הצורך לטעון כנגדן ולנסות להפריכן (ר' למשל את מכתב ב"כ העותר מיום 2.3.2017). המשיבים לא שעו לפניותיו.

העתק מכתב עמותת "גישה" למת"ק עזה מיום 2.3.2017 מצ"ב ומסומן נספח ע/4.

11. רק לאחר הגשת עתירה לבג"ץ בחודש מאי 2017, עתירה שנסובה סביב הקשיים שחוה העותר בהכנסת סחורות מאושרות לעזה (בג"ץ 3644/17 [REDACTED] נ' שר הביטחון), הואילו המשיבים לקיים לעותר תחקור ביטחוני נוסף.

12. התחקור, שהתקיים ביום 20.6.2017, התנהל גם הוא, לדעת העותר, על מי מנחות. העותר נשאל שוב למי הוא מוכר את הסחורות שהוא מכניס לעזה וכיצד הוא מנהל את עסקיו. העותר השיב לכל השאלות באריכות ובפירוט. העותר שאל את החוקר "מהן החשדות שאתם טוענים שיש כנגדי"? החוקר השיב שהוא לא יכול לספר לו אך הוסיף שהם חושדים שכל סוחרי עזה מזייפים מסמכים ולא מדווחים על כל הסחורות שהם מכניסים. החוקר חידד שאין טענה ספציפית כזו כנגד העותר. העותר מחה נגד אי חידוש היתר הסוחר שלו, והסביר לחוקר כי ההיתר חיוני לו לשם ניהול עסקיו. בסוף התחקור העותר שוב חתם על מסמך לפיו הוא מתחייב שלא להכניס חומרים אסורים לעזה.

13. לאחר התחקור, אישרו המשיבים בפני בג"ץ כי לא עומדת כנגד העותר מניעת מסחר כללית. בנוסף, הם אישרו להכניס את כל משלוחי העותר שהיו "תקועים" בארץ עקב סירובים קודמים, ואלו אכן נכנסו במהלך חודשי הקיץ. כמו כן, המשיבים המשיכו, כבעבר, להנפיק לסחורותיו רישיונות "ציוד דו-שימושי". הרישיון האחרון שהונפק לעותר על ידי קצין מטה איכות הסביבה היה בחודש דצמבר 2017.

14. נוכח אישורים אלו, המלמדים כי לעמדת המשיבים עסקיו של העותר כשרים והוא אינו קשור לגורמי טרור, פנה העותר בבקשה חדשה לחידוש היתר הסוחר. הבקשה הוגשה ביום 8.8.2017 דרך הוועדה האזרחית לנציגי המשיבים במת"ק עזה.

15. עוד באותו היום שלחה באת-כוחו מכתב בעניין למת"ק. במכתב נכתב כי ההתפתחויות האחרונות בעניינו של העותר צריכות להוביל את המשיבים לקבלת החלטה חדשה, חיובית, בבקשתו לחדש את היתר הסוחר. עוד נכתב כי ככל שישנו קושי כלשהו במתן היתר סוחר "רגיל" לעותר, המשיבים מתבקשים לשקול לתת לו היתר בתנאים, כמו למשל היתר

המוגבל ליום מסוים או לתקופה מסוימת. ככל שהחלטה תהיה לסרב באופן מוחלט את הבקשה, התבקשו המשיבים למסור, באופן מפורט ככל הניתן, מהי הסיבה לסירוב, מתי נבחנה לאחרונה התשתית הראייתית שבבסיסו, וכן עד מתי יעמוד הסירוב בתוקף.

העתק מכתב עמותת "גישה" למת"ק עזה מיום 8.8.2017 מצ"ב ומסומן **נספח ע/5**.

16. בחלוף שלושה שבועות, ב-28.8.2017, התקבלה תשובה מהמת"ק שהבקשה התקבלה והיא עדיין בטיפול הגורמים המוסמכים. משלא התקבלה תשובה גם בסמוך לכך, ביום 11.9.2017 נשלח מכתב תזכורת למשיבים. שבועיים לאחר מכן, ביום 28.9.2017, התקבלה "תשובת ביניים" נוספת מהמשיבים. חודש נוסף חלף ולא התקבלה תשובת המשיבים.

העתק "תשובת הביניים" של מת"ק עזה מיום 28.8.2017 מצ"ב ומסומן **נספח ע/6**.

העתק מכתב התזכורת מיום 11.9.2017 מצ"ב ומסומן **נספח ע/7**.

העתק "תשובת הביניים" של מת"ק עזה מיום 28.9.2017 מצ"ב ומסומן **נספח ע/8**.

17. לפיכך, ביום 24.10.2017 שלחה ב"כ העותר הודעת קדם-עתירה לפרקליטות מחוז דרום, על מנת לייתר הגשת עתירה בגין העדר המענה. עוד באותו היום התקבלה תשובת המשיבים לפיה **בקשת העותר מאושרת** ליום 26.10.2017. שמחתו והתרגשותו של העותר למשמע הודעה זו הייתה מוקדמת, שכן במהרה חזרו בהם המשיבים מתשובה זו ואמרו שניתנה בטעות. הם ציינו שהבקשה עדיין בטיפול.

העתק הודעת קדם העתירה מיום 24.10.2017 מצ"ב ומסומן **נספח ע/9**.

העתק תשובת מת"ק עזה מיום 24.10.2017 מצ"ב ומסומן **נספח ע/10**.

העתק התשובה השנייה של מת"ק עזה מיום 24.10.2017 מצ"ב ומסומן **נספח ע/11**.

18. ביום 31.10.2017 התקבלה הודעת המשיבים בה נכתב בלקוניות כי **בקשת העותר מסורבת**, וזאת "מטעמים ביטחוניים, שמטבע הדברים, לא ניתן לחשפם" (להלן: "ההחלטה").

העתק החלטת מת"ק עזה מיום 31.10.2017 מצ"ב ומסומן **נספח ע/12**.

19. נוכח תשובה זו לא נותרה ברירה בידי העותר אלא להגיש עתירה זו. כפי שפורט לעיל, העותר לא יצא מרצועת עזה לישראל, לגדה המערבית או לחו"ל **מזה שנה וחצי**. הוא אינו יכול להמשיך לנהל את עסקיו "בשלט רחוק". במיוחד נוכח העובדה שהמשיבים מכניסים כעת ללא קושי את סחורותיו לרצועת עזה (לרבות סחורות "דו-שימושיות"), וזוהי הזדמנות להרחיב את עסקיו ולקדם את הכלכלה בעזה אגב כך, אין הצדקה להמשיך ולסרב לחדש לו את היתר הסוחר.

ב. הטיעון המשפטי

20. תמצית הטענות הן כדלקמן: ראשית, המשיבים מדברים בשני קולות: מצד אחד, הם מאשרים באופן שוטף להכניס את סחורותיו של העותר לעזה, גם כאשר מדובר בסחורות המוגדרות "דו-שימושיות". **לפי הצהרותיהם, אישורים אלו ניתנים לאחר בחינה של גורמי הביטחון שאין לסוחר קשר עם ארגוני טרור**. מצד שני, הם מסרבים להכניסו לישראל

ולגדה אפילו ליום אחד עבור פגישות מסחר ועבודה, וזאת "מטעמים ביטחוניים שלא ניתן לחשפם". התנהלות זו אינה סבירה והיא גורמת לפגיעה קשה ביכולתו של העותר לנהל את עסקיו.

21. שנית, שיקול הדעת שהפעילו המשיבים במקרה של העותר היה לקוי וחסר, ומשכך החלטתם לוקה בחוסר סבירות. הם לא שקלו, כפי שנתבקשו וכפי שמתחייב, את הנסיבות החדשות של אישור בקשותיו בחודשים האחרונים והעובדה שעבר תחקור ביטחוני נוסף ביוני 2017. כמו כן הם לא שקלו את גילו של העותר, פועלו הישר במשך שנים ומרכזיות עסקיו למשק בעזה. עוד הם התעלמו מהכללים במשפט המינהלי לפיהם יש לבחון אחרת בקשה לחידוש היתר להבדיל מבקשת היתר חדש ולפיהם ראוי לבחון את האפשרות לתת את ההיתר באופן חלקי או בתנאים. בנוסף, הם לא שקלו את ההשלכה של סירוב הבקשה על פיתוח ושיקום האוכלוסייה האזרחית והכלכלה בעזה, שהיא אינטרס ישראלי מוצהר.

22. לבסוף, בניסוח החלטתם באופן הלקוני כפי שניסחו, הפרו המשיבים את חובת ההנמקה ואת חובת השימוע. הם לא פירטו כלל, למרות שנתבקשו, מהן הראיות שנצברו לחובת העותר ואף לא סיפקו פרפראזה למידע שברשותם. זאת ועוד, הם לא פירטו עד מתי תעמוד המניעה הביטחונית כנגד העותר ומתי יוכל להגיש בקשה חדשה שתיבחן בלב פתוח. בכך, הם גזרו עליו גזירה מרה וקשה, שאין לה הסבר ואין לה סוף נראה לעין.

23. בטרם יפורטו טענות אלו, תוצג להלן המסגרת הנורמטיבית החולשת על הנושא- החוקים והנהלים המסדירים את כניסתם של סוחרים מעזה לישראל ואת הכנסת סחורותיהם לעזה.

המסגרת הנורמטיבית

24. חוק האזרחות והכניסה לישראל (הוראת שעה), התשס"ג-2003 (להלן: **החוק**) מסמך את המשיבים לתת היתרי שהייה בישראל לתושבים פלסטינים, למטרות זמניות שונות (סעיף 3ב(3) לחוק). משרד הביטחון קבע כי אחת מעילות הכניסה לישראל שבגינה יינתן היתר לתושבי עזה היא כניסה לצרכי מסחר. על פי "מסמך מדיניות תנועת אנשים בין מדינת ישראל לרצועת עזה" של המשרד משנת 2011, היתרי סוחר יינתנו לסוחרים בכירים, אשר בכניסתם "יש כדי לתרום לשיפור כלכלת הרצועה" ואשר עוסקים "במסחר בטובין המאושרים בהתאם למדיניות האזרחית בעת הגשת הבקשה" (סעיף 7(א)(6)).

*העתק העמודים הרלוונטיים ב"מסמך המדיניות" של משרד הביטחון מצ"ב ומסומן **נספח ע/13**.*

25. באותו מסמך מדיניות נקבעה מכסה של 70 היתרי סוחר לתושבי עזה בזמן נתון. **בשנים לאחר מכן המשיבים העלו את המכסה עד מאד, מתוך הבנה כי המסחר הוא מפתח לחיזוק וקידום כלכלת עזה והאוכלוסייה האזרחית בה**. לאחר מבצע "צוק איתן" בקיץ 2014, נקבע כי 2,000 תושבים יוכלו להחזיק בהיתרי סוחר. בפברואר 2015 הועלתה המכסה ל-5,000 היתרים בזמן נתון. **זוהי המכסה הנכונה להיום**. לפי מסמך הקריטריונים העדכני של המשיבים, המכונה "סטטוס ההרשאות", ההיתר מקנה תנועה לישראל, לגדה המערבית ולחו"ל במשך שלושה חודשים. נהלי המשיבים מפרטים כיצד יונפק היתר זה.

העתק העמודים הרלוונטיים ב"סטטוס ההרשאות" של המשיבים מצ"ב ומסומן **נספח ע/14**.

העתק נוהל "הנפקת היתר למטרת מסחר בישראל לתושבי רצועת עזה" מצ"ב ומסומן **נספח ע/15**.

העתק נוהל "הנפקת היתרי מסחר, עסקים ועובדי רש"פ בתחום הכלכלה" מצ"ב ומסומן **נספח ע/16**.

26. נוסף על היתר הסוחר, המשיבים מאפשרים לתושבי עזה לבקש להיכנס לישראל **למטרות הקשורות למסחר** באמצעות היתרים לרעיות של סוחרים (עד 200 היתרים בשבוע); היתרים לאנשי עסקים בכירים (BMG- Business Man Gaza) (500 היתרים); והיתרים לקיום פגישות עבודה בישראל ובגדה (70 היתרים). באשר להיתר אחרון זה, לאחרונה החליטו המשיבים להרחיב את היקף השימוש בהיתר. הם העלו את המכסה מ-50 ל-70 היתרים וכן הרחיבו את טווח ההיתר, כך שחמישים היתרים יינתנו למשך עד חודש ימים, ו-20 היתרים נוספים יינתנו למשך שלושה חודשים (ר' מסמך "סטטוס הרשאות" **בנספח ע/14**).

27. **היתרים אלו מלמדים על ההבנה בקרב המשיבים כי התרת התנועה של תושבי עזה לישראל ולגדה לצורך חיזוק קשרי העבודה והמסחר שלהם חיונית לתפקוד השוטף של הכלכלה בעזה ולחיזוקה.**

28. מעבר לחובה לקבל היתר מהמשיבים לצורך כניסה לישראל, לגדה המערבית או לצורך נסיעה לחו"ל, **תושב עזה המעוניין להכניס סחורה לעזה למחייתו, לצורך עסקיו וכיו"ב, צריך לקבל אישור מוקדם מהמשיבים.** על פי נהלי המשיבים, כלל הסחורות צריכות לעבור הליך של **תיאום** 24 שעות לפחות לפני הגעתן למעבר כרם שלום, הוא מעבר הסחורות (נוהל "תיאום הכנסת סחורות לרצועת עזה").

29. בנוסף לכך, סחורות מסוימות המוגדרות "ציוד דו-שימושי" צריכות גם לקבל **רישיון מוקדם** בטרם יוכלו להיכנס לעזה (סעיף 20 לחוק הפיקוח על ייצוא ביטחוני, התשס"ז-2007; צו הפיקוח על ייצוא ביטחוני (ציוד דו-שימושי מפוקח המועבר לשטחי האחריות האזרחית הפלשתינית), תשס"ט-2008). רישיונות עבור חומרים כימיים כגון [REDACTED] אותם מייבא העותר, יינתנו על ידי קצין מטה איכות הסביבה שיושב במינהל האזרחי ("הסמכת רשות מוסמכת", ילקוט הפרסומים 7533, 29.6.2017).

א. סירוב חידוש היתר הסוחר אינו מתיישב עם מתן אישורי "דו-שימושי" לסחורותיו של העותר

30. החלטת המשיבים שלא לחדש את היתר הסוחר של העותר אינה סבירה ואף שרירותית לנוכח העובדה שהם מעניקים לו באופן שוטף אישורים להכניס סחורות לעזה, לרבות סחורות "דו-שימושיות".

31. על פי נהלי המשיבים עצמם, היתר סוחר יינתן למי שעוסק "במסחר בטובין המאושרים בהתאם למדיניות האזרחית בעת הגשת הבקשה" (סעיף 7(א)(6)) למסמך המדיניות, **נספח ע/13** וסעיף 3(א)(1) בעמ' 14 למסמך סטטוס ההרשאות, **נספח ע/14**. כאמור לעיל, **במשך**

שנים ועד היום העותר מקבל באופן שוטף רישיונות "דו-שימושיים" מקצין מטה איכות הסביבה במינהל האזרחי, האמון על אישור הכנסת חומרים כימיים לעזה. האישור האחרון התקבל ב-5.12.2017.

העתק אישורים לדוגמא שקיבל העותר בשנים האחרונות מצ"ב ומסומן **נספח ע/17.**

32. קבלת הרישיונות לא רק מעידה על עמידת העותר בקריטריון של היתר הסוחר, אלא מעידה כי דעת גורמי הביטחון נחה מהעותר. זאת משום שעל פי הצהרות המשיבים עצמם, רישיונות אלו ניתנים לאחר בחינה של גורמי הביטחון ועל דעתם. אכן, ממסמכי המשיבים עולה כי רישיונות להכנסת ציוד דו-שימושי לעזה ניתנים רק לאחר שגורמי הביטחון מאשרים כי אין לסוחר בעיות ביטחוניות או קשר לגורמי טרור. להלן דוגמאות למסמכים והצהרות אלו:

33. ראשית, ב"נוהל הכנסת טובין מפקחים לרצועת עזה" של המשיבים שהיה בתוקף בין השנים 2010-2015 נאמר כי: "גיבוש חוות הדעת למתן או לשלילת האישור תתבסס על התחום המקצועי של הקמ"ט, עמדת גורמי ביטחון ובהתאם לקריטריונים המפורטים בסעיף 6" (סעיף 5(ה) לנוהל). בסעיף 6 נקבע בין היתר כי הבקשה תיבחן בהתאם לזהות הלקוח של הטובין ברצועה.

העתק העמודים הרלוונטיים מ"נוהל הכנסת טובין מפקחים" מצ"ב ומסומן **נספח ע/18.**

34. שנית, המתפ"ש מסר בתשובה לבקשת חופש מידע, כי "בחינת בקשה להכנסת טובין דו-שימושיים לרצועת עזה כוללת בחינה של רמת הסיכון הביטחוני הנובעת מהכנסת הטובין הדו-שימושיים לרצועת עזה, כנלמד בין היתר מטיב החומר, הגורם המקבל, הגורם המעביר, וגורמים נוספים בשרשרת." (הדגשה שלי, מ.ל. סעיף 4 לתשובה מיום 29.5.2016).

העתק העמודים הרלוונטיים מתשובת מתפ"ש לבקשת חופש מידע מצ"ב ומסומן **נספח ע/19.**

35. שלישית, בתגובת המשיבים בעת"מ 17-05-17520 סלילה נ' שר הביטחון (פורסם בנבו, 11.9.2017), שעסק בסוגיה דומה של הכנסת סחורה לעזה, הם כתבו כך:

"בקשות לאישור להעברת טובין דו שימושיים מועברות זמן רב מראש לצורך בחינתן, בין היתר, גם מול גורמי השב"כ. במסגרת בדיקה זו, נבדקים נתונים שונים כגון זהות השולח, זהות המקבל, חברת ההובלה, טיב הסחורה, השימושים השונים שיכולים להיות סחורה וכיו"ב. בהתבסס גם על חוות הדעת של גורמי הביטחון מקבל הגורם המוסמך במתפ"ש את החלטתו ביחס לאישור או סירוב הכנסת הטובין." (הדגשה שלי, מ.ל. סעיף 23 לתגובה המקדמית של המשיבים מיום 9.7.2017. ר' גם סעיף 43).

36. בעניין [REDACTED] עצמו (ר' סעיף 11 לעיל), המשיבים אישרו כי במסגרת בחינת בקשות להכנסת ציוד דו-שימושי לעזה נעשית גם בחינה של גורמי הביטחון (סעיף 6 בתגובה מקדמית מיום 14.6.2017). באותה תגובה הם ציינו למשל כי בחודש אפריל 2016 סורבה בקשה של העותר לקבלת רישיון ציוד דו-שימושי לסחורה מסוימת, לנוכח מידע ביטחוני שלילי "שהיה קיים

באותה עת בעניינו של העותר" (סעיף 8). מידע זה כאמור איננו קיים כעת שכן **מאז אפריל 2016 אושרו עשרות בקשות של העותר לרישיונות לציוד דו-שימושי** (ר' דוגמאות בנספח 17/ע) ובהתאם הוכנסו לעזה סחורות רבות שלו.

37. מן המקובץ עולה כי מבחינת המשיבים, מתן אישור להכנסת ציוד דו-שימושי לעזה מותנה לא רק בבחינת הציוד עצמו, טיבו ויעדו, אלא גם בבחינה ביטחונית שנעשית לסוחר המבקש להכניס את הסחורה לצרכיו. בית המשפט העליון קיבל את העמדה כי בקשה לקבלת רישיון דו-שימושי מצריכה בחינה מעמיקה וקבע בבג"ץ 4356/16 **מצלאח ואח' נ' שר הביטחון** (פורסם בנבו, 23.4.2017) כי "נדרש פיקוח הדוק על הכנסת ציוד דו שימושי לרצועת עזה ובחינה פרטנית מדוקדקת של כל בקשה לרישיון להכנסת ציוד כזה" (פס' 5 לפסק הדין).

38. מכאן ניתן להסיק שתושב עזה המקבל רישיון להכנסת ציוד דו-שימושי לעזה עבר את הבדיקות הביטחוניות המחמירות ביותר של גורמי הביטחון ונמצא כשיר. בדיקות אלו ראוי כי תהיינה רלוונטיות גם לעניין מתן היתר סוחר לאותו תושב, וזאת אף מכוח קל וחומר. לכל הפחות **העובדה כי תושב עזה מקבל באופן שוטף רישיונות "דו-שימושיים" צריכה להוות שיקול כבד משקל שלא בנקל ניתן לגבור עליו, או חזקה, כי אותו תושב רשאי גם להחזיק בהיתר סוחר לכניסה לישראל**. חזקה שכזו תהלום את עקרון הסבירות ואיסור השרירות הקבועים במשפט המינהלי.

39. מסקנה זו נלמדת גם מעיון בפסק דינו של בית המשפט הנכבד, שניתן ממש לאחרונה בעניין **אבו ראס דלעיל**. באותו עניין סירבו המשיבים לחדש את היתרי הכניסה של העותרים לישראל בטענה שישנו חשש כי הסחורה שהם מייבאים מישראל לעזה עלולה לשמש את גורמי הטרור שם. כלומר, **המשיבים ערכו קישור בין מתן היתר כניסה לישראל לבין מתן אישור להכנסת סחורה לעזה**. בפסק הדין קיבלה כב' השופטת רז-לוי את הקישור האמור וקבעה:

"החלטת המשיבים **לבטל את אישורי הכניסה של העותרים למדינת ישראל** והיתרי הסחר שלהם נובעת משיקולים ביטחוניים פרטניים. שכן על פי מידע המצוי בידי המשיבה עולה, ישנה אפשרות כי **הסחורה אותה מייבאים העותרים עלולה לשמש גורמי טרור ברצועת עזה**. ברי כי שיקול זה... הוא **שיקול ענייני ולגיטימי**, בבוא הרשות לבחון את שאלת מתן היתר הכניסה לישראל." (הדגשה שלי, פס' 16)

40. מן הכלל אל הפרט: העותר דכאן מקבל מדי כמה ימים או שבועות רישיון "דו-שימושי" ל [REDACTED] אותם הוא רוכש ומבקש להכניס לעזה. כלומר, **מדי כמה ימים או שבועות עניינו מובא על ידי קצין מטה איכות הסביבה במינהל האזרחי לגורמי הביטחון ואלו מאשרים את הכנסת הסחורה עבור העותר**. אישור זה מהווה אינדיקציה שאין לגורמי הביטחון כל חשש לסיכון ביטחוני מפעולות העותר. זאת ועוד, **העותר עבר כאמור שני תחקורים ביטחוניים על ידי גורמי הביטחון**- בינואר 2016 וביוני 2017, במהלכם שיתף פעולה ומסר כל מידע עליו נשאל. לאחר התחקור הראשון אישרו גורמי הביטחון לחדש את היתר הסוחר של העותר לשלושה חודשים נוספים. לאחר התחקור השני אישרו להכניס לעזה ארבעה משלוחים של העותר שלפני כן סורבה כניסתם.

41. התנהלות זו של המשיבים- המאשרים באופן שוטף ועקבי את בקשותיו של העותר להכניס סחורה "דו-שימושית" לעזה- אינה מתיישבת עם סירוב בקשתו לחידוש היתר סוחר, מטעמים ביטחוניים עלומים, שלא פורטו. היא מעידה על שרירות ועל חוסר סבירות בקבלת ההחלטות של המשיבים, והיא פוגעת מאוד ביכולתו של העותר לנהל את עסקיו.

ב. המשיבים התעלמו משיקולים רלוונטיים כבדי משקל ומכללי המשפט המינהלי

42. סירוב בקשתו של העותר לחדש את היתר הסוחר שהיה ברשותו מעיד על הפעלה לקויה של שיקול הדעת המינהלי של המשיבים, ועל חוסר סבירות קיצוני. זאת, משום שהמשיבים לא שקלו כלל או לא נתנו את המשקל הראוי לשורה של שיקולים רלוונטיים לעניין: ראשית וחשוב מכל, המשיבים לא שקלו את ההתפתחויות שאירעו בחודשים האחרונים ביחס לעותר. כאמור ברקע העובדתי, בעקבות עתירה שהוגשה לבג"ץ בחודש מאי 2017, המשיבים ניאותו לקיים תחקור ביטחוני נוסף לעותר, ולאחריו אישרו את ההכנסה לעזה של ארבעה משלוחים של [REDACTED] שלפני כן סורבה הכנסתם על ידי נציגי המשיבים במעבר כרם שלום. לאחר מכן, ועל בסיס רישיונות "דו-שימושי" שהעותר המשיך לקבל כל העת מקצין מטה איכות הסביבה, העותר הכניס לעזה עוד משלוחים רבים. שינוי זה ביחס המשיבים כלפי העותר היה צריך להוביל לשקילה מחדש של ההחלטה לא לחדש לו את היתר הסוחר.

43. יוזכר שהמשיבים נתבקשו במפורש לשקול התפתחויות אלו במכתבה של באת-כוח העותר מיום 8.8.2017, אך מהחלטתם שנמסרה ביום 31.10.2017 ניכר כי הם לא שקלו זאת בכלל.

44. שנית, המשיבים לא שקלו את נתוני האישיים של העותר- את גילו המבוגר יחסית (בן [REDACTED]), את פועלו הישר והנקי מכל רבב במשך עשרות שונים מול רשויות המדינה ואת חשיבות ומרכזיות עסקיו לתעשייה בעזה. יצוין כי מ"נוהל הסרת מניעה ביטחונית" של המשיבים (ר', להלן, נספח ע/21) אנו למדים כי ישנה משמעות לגילו של התושב המבקש להיכנס לישראל, שכן תושבים מעל גיל 60 יכולים לבקש להסיר מניעה ביטחונית עבור כל עילת כניסה שהיא. הוראה זו מהווה אינדיקציה לכך שגורמי הביטחון מסתייגים יותר מכניסת תושבים צעירים לישראל, להבדיל מתושבים מבוגרים כדוגמת העותר. מעבר לכך, העותר מעולם לא הואשם, נעצר או נחקר על ידי רשויות המדינה בגין ביצוע עבירה כלשהיא, חלילה. הוא תמיד נכון לפגוש את גורמי הביטחון במעבר ארז ולקיים איתם שיח בכל עניין. בדומה, סחורותיו של העותר מעולם לא הוחרמו במעבר כרם שלום.

45. זאת ועוד, כפי שכבר צוין, העותר משווק [REDACTED]

[REDACTED] מפעלו הוא מפעל ותיק

ובעל שם בעזה, אחד מהמפעלים המרכזיים ביותר [REDACTED]. מדובר אם כן בסוחר בכיר, שתורם משמעותית לפיתוח הכלכלה והתעשייה בעזה.

46. שלישית, המשיבים התעלמו מהכלל הידוע במשפט המינהלי לפיו אין דין בקשה לחידוש היתר כדין בקשה להיתר חדש. המשמעות של כלל זה היא שמצופה מן הרשות לשקול באופן אחר, חיובי, בקשה לחידוש היתר שכבר ניתן בעבר, וזאת מתוך כבוד לאינטרס

ההסתמכות והציפייה של המבקש. יפים דבריו של השופט בדימוס זמיר לעניין זה :

"אי חידוש רישיון שניתן לתקופה קצובה דומה במידה מסוימת לביטול רישיון. בעל הרישיון השקיע משאבים על יסוד הרישיון, לעתים במשך תקופה ממושכת, ויש לו ציפייה לגיטימית שהרישיון יעמוד בתוקפו ואף יחודש...במצב רגיל די בכך כדי לחייב את הרשות לחדש את הרישיון" (יצחק זמיר **הסמכות המינהלית** כרך א 254 (מהדורה שנייה, 2010). הדגשה שלי, מ.ל.)

ור' גם :

"מתן הרישיון יוצר "מציאות נורמטיבית" חדשה שבמסגרתה מקבל הרישיון רשאי לכלכל את צעדיו, ועל-כן ביטולו עלול להיות כרוך בנזק למי שפעל על-פיו ועקב כך שינה את מצבו לרעה" (עע"מ 469/03 **השרון שרות טקסי בע"מ נ' נבון, ממונה על תכנון תחבורה ציבורית**, פ"ד נח(3) 729, 744. ר' גם עת"מ (נצ"י) 34812-03-16 **צ'רלי לוי נ' משרד לביטחון פנים** (פורסם בנבו, 13.10.2016)).

47. מדובר בהלכה פסוקה ארוכת שנים. כבר ב-1956 קבע בג"ץ כי "בעל-הרישיון זכאי לצפות לכך שרשיונו יחודש, אלא אם קיים טעם מיוחד שלא לחדשו" (בג"צ 24/56 **רוטשטיין נ' המועצה המקומית הרצליה**, פ"ד י (1956)). בבג"ץ 171/78 **אשכר בע"מ נ' שר העבודה והרווחה החברתית**, פ"ד לו(3) 141, 148 קבע בג"ץ כי הטעם לכלל הוא :

"שמתן ההיתר הקודם מעורר ציפיות בלבו של מקבל ההיתר, ועל סמך ציפיות אלה הוא מכלכל את צעדיו ומשקיע את אמצעיו בהקמת עסקו ובניהולו. אי-חידוש ההיתר עלול לגרום לו נזק כלכלי חמור. משום כך אין לסרב חידוש ההיתר, אלא אם קיים טעם מיוחד, המצדיק זאת."

48. במקרה דנן, המשיבים לא הסבירו מהו הטעם המיוחד שבגיניו אין הם מחדשים את היתר הסוחר של העותר. ואולם, גם אם היה טעם מוצדק שכזה בשנת 2016, הרי שכעת, משאישרו הם להכניס את כל סחורותיו של העותר לעזה, ומשממשיכים הם לתת לו רישיונות "דו-שימושיים" באופן שוטף, ברי כי אין שום טעם שכזה. במובן זה, **המשיבים מחויבים לבחון לא רק נסיבות המשנות את מצבו של העותר לרעה, אלא גם נסיבות המשנות את מצבו לטובה, בכל הקשור לשקילת חידוש היתר הסוחר שהיה ברשותו.**

49. **רביעית**, המשיבים התעלמו מכלל נוסף המעוגן היטב במשפט המינהלי והוא כי במקום בו מוסמכת רשות לתת היתר, מוסמכת היא לתת אותו בתנאים או באופן חלקי. כלל זה מעוגן בסעיף 12 לחוק הפרשנות, תשמ"א-1981, הקובע כי: "הסמכה ליתן פטור, הקלה, הנחה וכיוצא באלה - משמעה הסמכה ליתן אותם אף במקצת או בתנאים". על בסיס חוק זה, קבע בג"ץ כי "רשות מינהלית המוסמכת להעניק רישיון מוסמכת מכללא להתנות בו כל תנאי שהינו בעל זיקה למטרות החוק" (דנג"ץ 6127/00 **המפקחת על הביטוח נ' ציון חברה לביטוח בע"מ**, פ"ד נח(4) 937; יצחק זמיר, **הסמכות המינהלית** כרך א' 251 (מהדורה שנייה, 2010)).

50. כלל זה עובד לשני הכיוונים. בכוחו להחמיר עם מבקש הרישיון במובן שיתווספו לרישיון

תנאים שאינם כתובים עלי ספר אך הם "בעלי זיקה למטרות החוק" (ר' בג"ץ 2677/16 דן בילו נ' פקיד הדיג הראשי במשרד החקלאות ופיתוח הכפר (פורסם בנבו, 28.08.2016)). לצד זאת, בכוחו להקל עם מבקש הרישיון במובן שהרישיון יינתן בתנאים מקלים או באופן חלקי, וזאת חלף שלילתו כליל (ר' בג"ץ 9859/09 יהודה ביינ נ' רשות התעופה האזרחית (פורסם בנבו, 22.8.2012)). בשני המקרים מצופה מן הרשות להפעיל שיקול דעת ולאזן בין הצורך והאינטרס של מבקש הרישיון בקבלת הרישיון או בחידושו, לבין האינטרסים של הרשות בהטלת פיקוח על מקבלי הרישיון (ר' בג"ץ 1953/09 אלואלידי נ' שר החקלאות ופיתוח הכפר (פורסם בנבו, 8.7.2009) ובפרט חוות דעתה של השופטת פרוקצ'יה).

51. החלטה להעניק היתר בתנאים או באופן חלקי במקום לשלול אותו כליל, משקפת מימוש של עקרון המידתיות, עקרון הסבירות וחובת ההגינות החולשים על פעולות רשויות המינהל. כלומר, על מנת שלא לפגוע יתר על המידה במבקש הרישיון ולאחר שקילת נסיבות בקשתו הפרטניות, מחויבת הרשות לבחון את האפשרות להעניק לו רישיון בתנאים. בבר"מ 6432/09 ירדן טל נ' משרד התחבורה (פורסם בנבו, 31.8.2009) קבע בית המשפט העליון כי "סבירותה של החלטת המשיב לפסול את הרישיון לאתרו, במקום לבחור, למצער, בהתניית הרישיון בתנאים...מוטלת איפוא בספק" (פס' 11). לעניין עקרון המידתיות קבע: "רצונו של המשיב למנוע סיכון לציבור הנוסעים מובן ורב חשיבות הוא. אולם יש לבחון האם ניתן להשיג פתרון זה גם בדרך אחרת, אשר פגיעתה בזכותו של בעל הרישיון פחותה. כזכור, למשיב סמכות כללית לא רק ליתן רישיון, או לשלול אותו, אלא אף להתנותו בתנאים." (פס' 13).

52. בית המשפט החיל כלל זה והלכות אלו ספציפית על פעולת המשיבים ביחס למתן היתרי כניסה לישראל לתושבים פלסטינים. וכך קבע כב' השופט מרזל בעניין אבו כנען לעיל:
"כעניין של מידתיות אפוא, ונוכח הטעמים ההומניטריים שעמדנו עליהם לעיל, ניתן וראוי היה בנסיבות מעין אלה לשקול חלופה מידתית זו של מתן היתר בתנאים להנחת דעתו של המשיב והגורמים המקצועיים המופקדים על העניין, חלף סירוב מלא לבקשה" (פס' 13). הדגשה שלי, מ.ל. יצוין כי המדינה לא ערערה על פסק הדין).

53. במקרה דנן, נוכח השיקולים הרלוונטיים שצוינו לעיל, ראוי היה כי המשיבים ישקלו את האפשרות- שהועלתה בפניהם במכתב ב"כ העותר מיום 8.8.2017- לבחון לחדש לו את היתר הסוחר באופן חלקי או בתנאים. זאת, כמובן, אם אין באפשרותם לחדש את היתר הסוחר במלואו. לכל הפחות היה מצופה מן המשיבים כי ישקלו את האפשרות- חלף מתן היתר סוחר מלא - להתיר את כניסתו של העותר לישראל על בסיס היתרים חד פעמיים וזאת לצורך קיום מפגשי מסחר ועבודה חיוניים. זאת, בין אם על בסיס היתר סוחר או על בסיס היתר "פגישות עבודה" (ר' נספח ע/14).

54. לשם הנוחות מצורפת לעתירה רשימת הגורמים והספקים עימם זקוק העותר להיפגש אילו יותר לו להיכנס לישראל ליום אחד או לתקופה קצובה אחרת (ר' נספח ע/1). יצוין כי במקרים דומים המשיבים הציעו הצעות שכאלו על מנת לשכך את הפגיעה בתושבים עקב

מניעות ביטחוניות (ר' למשל עת"מ (י-ם) 23654-09-15 ריאן נ' מפקד כוחות צה"ל באזור יהודה ושומרון (פורסם בנבו, 26.1.2016)).

55. **חמישית ואחרון**, המשיבים לא שקלו את ההשלכה של סירוב הבקשה לחדש את היתר הסוחר של העותר על המהלכים לשיקום וקידום האוכלוסייה האזרחית והכלכלה בעזה. כאמור לעיל, **המשיבים הם שהחליטו להעניק לתושבי רצועת עזה את האפשרות להיכנס לישראל לצורכי מסחר ופגישות עבודה** ואף הגדילו את המכסה להיתרים אלו באופן ניכר בין 2012 ל-2015. מדיניות זו של המשיבים מעידה כי הם מפנימים ומבינים הן את החשיבות של תנועה לצורך קיום מסחר תקין ושוטף (בוודאי בעידן הגלובאלי בו אנו חיים) והן את החשיבות של מסחר ככלי לקידום ושיקום הכלכלה בעזה.

56. **זאת ועוד, המשיבים הביעו דעתם לא פעם שהם רואים בעידוד הסוחרים והמסחר מעזה אינטרס ישראלי מובהק**, כחלק מהאינטרס הישראלי הרחב יותר לתרום לשיקום רצועת עזה. כך נכתב למשל באתר המתפ"ש בחודש פברואר 2017:

"מנהלת התיאום והקישור של עזה פועלת ליישם את המדיניות האזרחית, במסגרתה, מקדמת שורה של צעדים לקידום ולפיתוח כלכלת רצועת עזה. במסגרת זו מידי יום מתקיים יבוא סחורות; ייצוא תוצרת מגוונת; כניסה של חומרי בנייה למיזמי בינוי; ותיאום מעברים של תושבי עזה דרך מעבר ארז, כל אחד למטרותיו, כגון: מסחר, אנשי עסקים, השתלמויות בארץ, וליציאה לחו"ל לשם לימודים והשתלמויות."

www.cogat.mod.gov.il/he/Our_Activities/Pages/GazaAgriculutre7.2.17.aspx

57. באופן ספציפי הצהירו המשיבים כי ישנו קשר בל ינותק בין מתן היתרי סוחר לבין קידום הכלכלה בעזה:

"צעד נוסף התורם לכלכלת הרצועה הוא מתן היתרי המסחר, המאפשרים סחר פנימי ותורמים להנעת הכלכלה. כך, מאות סוחרים מעזה עוברים מידי יום לישראל כדי לרכוש מוצרים לשיווק בתוך הרצועה." (שם, הדגשה שלי, מ.ל.)

58. אך נראה כי הצהרות לחוד ומעשים לחוד. חרף ההבנה לכאורה כי מתן היתרי מסחר הוא צעד התורם לכלכלת הרצועה, בשנים האחרונות צנח מספר היתרי הסוחר שמחזיקים תושבי עזה באופן דרסטי. **אם בשלהי שנת 2015 היו 3,600 היתרים בתוקף (מתוך 5,000), נכון לחודש נובמבר 2017 נרשם שיא חדש ושלילי של 598 היתרי סוחר בתוקף- ירידה של 83% אחוזים**. המשיבים לא סיפקו הסבר פומבי לירידה דרמטית זו במספר המחזיקים בהיתר סוחר, ולא הסבירו כיצד היא מתיישבת עם ההבנה כי המסחר הוא מפתח לייצוב הכלכלה. אין ספק כי לנתון זה של ירידה דרסטית במספר המחזיקים בהיתר סוחר, השלכה ישירה על יכולתה של הכלכלה בעזה להשתקם ולהתחזק ועל יכולתם של הסוחרים להתפרנס בכבוד למחייתם, שלא לדבר על יכולתם לקדם את ענפי הכלכלה בעזה. המשך הסירוב לחדש את היתר הסוחר של העותר, כמו אחרים במצבו, מעמיק ומחריף אם כן את המצב הכלכלי החמור בעזה.

59. לסיכום חלק זה, לעיל נמנו **חמישה שיקולים כבדי משקל** אותם כשלו המשיבים מלשקול את החליטה לסרב את בקשת העותר לחדש את היתר הסוחר שברשותו. כישלון זה הופך את החלטתם לבלתי סבירה, שרירותית, בלתי הוגנת ובלתי מידתית. כאמור לעיל, גם אם למשיבים שיקול דעת רחב בהחלטה אם לתת לתושב עזה היתר כניסה לישראל או לא, הם עדיין מחויבים לנהוג בו בסבירות, בהעדר שרירות, במידתיות, בהגינות וכיו"ב סטנדרטים בסיסיים של יחס לפרט על פי המשפט המינהלי. המקרה דנן, עקב נסיבותיו המיוחדות, מצדיק התערבות שיפוטית לטובת ביטול ההחלטה.

המשיבים נתנו משקל בלעדי לשיקול הביטחוני

60. מן המקובץ עולה המסקנה כי השיקול היחיד שנשקל על ידי המשיבים, או שקיבל משקל בלעדי, הוא השיקול הביטחוני. התנהלות זו כאמור אינה סבירה והיא אף מנוגדת להוראות החוק. כאמור לעיל, החוק מקנה למשיבים את הסמכות לקבלת החלטות במתן היתרי כניסה לישראל לתושבים פלסטינים (ר' גם "הסמכת מפקדי האזור", ילקוט הפרסומים 5913, מיום 5.2.2009). אף אם שיקול דעתם יכול להיות רחב, הם מחויבים להפעילו באופן עצמאי ועל פי אמות המידה שבמשפט המינהלי. **במסגרת הפעלת סמכותם ושיקול דעתם המשיבים רשאים להתייעץ בגורמים ממשלתיים אחרים, כגון גורמי הביטחון, אך ההחלטה הסופית היא שלהם ושללהם בלבד** (השווה: עת"מ (חיי) 1551-06-09 ג'ואהר נצאר נ' **משרד הפנים** (פורסם בנבו, 29.9.2009).

61. בהתאם לכך, בנוהל העבודה המרכזי של המשיבים מאפריל 2015, "נוהל כניסת האוכלוסייה הפלסטינית לישראל", מבהיר המתפ"ש כי הסמכות לאשר הנפקת היתרים לתושבי עזה מצויה בידי ראש מנהלת התאום והקישור לרצועת עזה ולא בידי גורם אחר (סעיף 7(א)(2)).
העתק העמודים הרלוונטיים בנוהל "כניסת האוכלוסייה הפלסטינית לישראל" מצ"ב ומסומן נספח ע/20.

62. עוד נאמר מפורשות בנוהל כי **קיומה של מניעה ביטחונית כנגד תושב עזה אינה מהווה סוף פסוק מבחינת האפשרות להנפיק לו היתר כניסה לישראל**. משום שהמשיב הוא בעל הסמכות להחליט, הוא רשאי לקבל את עמדת גורמי הביטחון (אם היא שלילית) ולדחות את הבקשה להיתר, והוא רשאי שלא לקבלה ולהנפיק היתר בכל זאת. וכך נכתב בסעיף 9(ג):
"יודגש, כי המניעות הביטחוניות והמשטרותיות אינן עומדות בפני עצמן. אלא, אלו מהוות שיקול בקבלת ההחלטה של המפקד המוסמך בדבר מתן היתר לכניסה... מניעה זו הינה אינדיקציה בדבר קיומו של סיכון העולה מן המבקש. סיכון זה נבחן על ידי המפקד המוסמך בעת קבלת החלטותיו, בהתאם להיתר המבוקש".

63. הוראות אלו מתיישבות עם לשון החוק, אשר קבע בסעיף 3ד כי "לא יינתן היתר לשהייה בישראל או רישיון לשיבה בישראל, לתושב אזור... אם **קבע** שר הפנים או מפקד האזור, לפי הענין, **בהתאם** לחוות דעת מאת גורמי הביטחון המוסמכים, כי תושב האזור או המבקש האחר או בן משפחתם עלולים להוות סיכון ביטחוני למדינת ישראל" (הדגשה שלי, מ.ל.). כלומר, גם כאשר ישנה חוות דעת של גורמי הביטחון כי תושב האזור עלול להוות סיכון ביטחוני, מפקד האזור הוא שיקבע, לאחר הפעלת שיקול דעתו, אם לתת היתר או לא.

64. כך אמרו המשיבים גם בפני בג"ץ, למשל בבג"ץ 1922/07 ח'מאיסה נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 4.7.2007):

"המשיבים מציינים, כי קיומה של מניעה ביטחונית לגבי העותר אינה מונעת באופן אוטומטי את כניסתו לישראל לתקופה קצובה ולצרכים מסויימים" (פס' 2)

יפים גם דברי כב' השופט סולברג בעת"מ (י-ם) 1820-09 **אזמקנא נ' שר המשטרה** (פורסם בנבו, 26.5.2010):

"חרף קיומה של מניעה פלילית בעניינו של העותר, אין מניעה מפני בדיקה פרטנית של כל בקשה שיגיש"

65. בנוסף, יצוין כי למשיבים ישנו נוהל המאפשר בנסיבות מסוימות הגשת בקשה להסרת מניעה ביטחונית, ככל שזו חוסמת את כניסתו של התושב לישראל. על פי הנוהל, "נוהל הסרת מניעה ביטחונית", אשר עודכן בחודש דצמבר 2016, תושבים פלסטינים יכולים להגיש בקשה להסרת המניעה לשם קבלת היתר מסחר, וכן לכל מטרה אם הם בני 60 ומעלה. העותר עומד בשני קריטריונים אלו.

*העתק "נוהל הסרת מניעה ביטחונית" מחודש דצמבר 2016 מצ"ב ומסומן **נספח ע/21**.*

66. במקרה דנן, הטעמים הביטחוניים עליהם הצביעו גורמי הביטחון לא היו צריכים לקבל את מלוא כובד המשקל בקבלת ההחלטה לעניין חידוש היתר הסוחר של העותר. כאמור לעיל, מעבר לעובדה שישנה סתירה בין מתן אישורים להכנסת סחורות לעזה לבין סירוב לחדש את היתר הסוחר, המשיבים היו צריכים לשקול שיקולים אחרים המטים את הכף לטובת חידוש ההיתר. המשיבים במובן זה התעלמו מסמכותם להנפיק היתרים לתושבי עזה למרות קיומן של מניעות ביטחונית ומסמכותם להסיר את המניעות בהתאם לנסיבות.

ג. המשיבים פעלו בניגוד לכללי הצדק הטבעיים - לא נימקו ולא העניקו זכות שימוע

67. ביטול ההחלטה מוצדק גם נוכח העובדה שבקבלת ההחלטה ובאופן ניסוחה הפרו המשיבים את כללי הצדק הטבעיים. המשיבים לא נימקו את סיבת הסירוב ולא נתנו לעותר זכות שימוע, לא לפני קבלת ההחלטה ולא לאחר קבלתה. בנוסף, ולמרות שנתבקשו, הם לא פירטו עד מתי תעמוד המניעה הביטחונית כנגד העותר ומתי יוכל להגיש בקשה חדשה לחידוש היתר הסוחר. בכך, הם גזרו על העותר גזירה מרה וקשה, שאין לו יכולת להבין את הרקע לה ואין לו יכולת להשפיע על סיומה.

הפרת חובת ההנמקה

68. החלטת המשיבים קובעת כי בקשתו של העותר לחידוש היתר הסוחר סורבה "מטעמים ביטחוניים, שמטבע הדברים, לא ניתן לחשפם". הא ותו לא. המשיבים לא ציינו איזה שיקולים שקלו אם בכלל, ואיזה משקל העניקו לכל אחד מהם. כמו כן הם לא פירטו מהו המשקל שהעניקו להמלצת גורמי הביטחון. בפסיקה נקבע כי בעוד שלגורמי הביטחון יש תפקיד מייעץ חשוב, בוודאי בנושא של כניסת תושבים פלסטינים לישראל, המתפ"ש (או שר הפנים בהתאם לנסיבות) מחויב לשקול לצד השיקול הביטחוני שיקולים אחרים - אזרחיים, כלכליים והומניטאריים. כך קבע בית המשפט העליון בבג"ץ 7444/03 **בלאל מסעוד דקה נ'**

שר הפנים, (פורסם בנבו, 22.2.2010):

"כבר נאמר לא אחת, כי טענת "צורך ביטחוני" מפי המדינה אינה נוסחת קסם, שעצם העלאתה מצדיקה את קבלתה ללא הרהור. אף שבית המשפט נוקט, דרך כלל, ריסון בבחינת שיקולי הביטחון של הרשות, מקום שמדיניות הביטחון פוגעת בזכויות אדם, יש לבחון לעומק את סבירות שיקוליה של הרשות, ואת מידתיות האמצעים שהיא מבקשת להפעיל" (פס' 17 לפסק דינה של השופטת פרוקצ'יה).

ור' גם דברי בית המשפט המחוזי בעניין **נצאר** לעיל:

"**המלצת השב"כ ויתר גורמי הבטחון אינה בגדר של גורם מכריע שאין בלתו. אין לשב"כ "זכות וטו"** לעניין אישור של בקשות לאיחוד משפחות. אמנם לחוות דעתו של השב"כ מעמד מרכזי בשיקולי המשיב, ובדין ניתן לעמדת השב"כ מעמד זה, ואולם **על המשיב לשקול מכלול של שיקולים** נוספים בבואו להחליט בבקשה לאיחוד משפחות" (עמ' 5. הדגשה שלי, מ.ל.).

69. המשיבים כתבו בהחלטתם ש"מטבע הדברים" לא ניתן לחשוף את הטעמים הביטחוניים, ואולם, אין בכך שום דבר טבעי. להיפך, האמור סותר את כללי הצדק הטבעיים להם כפופים המשיבים, ובראשם חובת ההנמקה. חובה ההנמקה היא חובה כללית ומקיפה החלה על כל רשויות המינהל, בכל פן של עבודתן. היא מחייבת גם את הרשויות הפועלות מול תושבים שאינם אזרחי המדינה, כדוגמת התושבים הפלסטיניים. **בית המשפט העליון עמד על חובת המשיבים לנמק את החלטותיהם לסרב בקשות כניסה של פלסטיניים לישראל בכלל ובמקרים בהם הסירוב מבוסס על טעמים ביטחוניים בפרט.** ר' למשל עע"מ 1038/08 **מדינת ישראל נ' חסין געאביץ**, פס' ל"א (פורסם בנבו, 11.8.2009):

"...ברי כי במקרים רבים חוות הדעת של הגורמים הביטחוניים מבוססת על חומר מודיעיני מסווג, אותו לא ניתן לחשוף בפני המבקשים... במקרים אלו דרוש מאמץ ליצירת פרפרזות של החומר, תוך פירוט ככל הניתן, ותוך השתדלות לא להסתפק באמירות לקוניות. בהתמודדות הפרט עם הרשות יחסי הכוחות לעולם אינם שקולים, אך במקרים אלה, כשהחומר בעניין המבקש נסתר מעיניו, נכון הדבר ביתר שאת, ויש לשאוף ולצמצם מגבלה זו עד למינימום הנדרש" (ההדגשה שלי, מ.ל.).

וכן ראו:

"כאשר המדינה מנמקת את עמדתה לשיעורין, ונוקטת תחילה בניסוח לאקוני ו"מקודד", קיים קושי לומר שהגשת עתירה לבית משפט זה אינה מוצדקת... **לעולם עומדת לאדם הזכות לקבל תשובה מנומקת ככל האפשר בעניינו האינדיבידואלי**, הכול כמובן בהתחשב בנסיבות העניין ובמגבלות הנדרשות, כך שיוכל לכלכל את צעדיו..." (בג"ץ 10329/09 **ד"ר גאנדי מנאצרה נ' המפקד הצבאי לאזור הגדה המערבית** (פורסם בנבו, 07.04.2010) (ההדגשה שלי, מ.ל.); ר' גם יצחק זמיר **הסמכות המינהלית** כרך ב', 1285 (מהדורה שנייה, 2010)).

70. האמירה כי "מטבע הדברים" לא ניתן לחשוף את הטעמים הביטחוניים אינה נכונה גם משום שבפרקטיקה המשיבים נכונים במקרים רבים לספק פרפרזות למידע הביטחוני

העומד כנגד התושב. פרפראזות אלו, הגם שגם הן מאופיינות בלקוניות, מאפשרות לתושב להבין ולו במקצת מהן הטענות כנגדו. במסגרת הפרפראזות מציינים המשיבים מהי המעורבות הנטענת בין התושב לבין פעילות המסכנת את ביטחון מדינת ישראל, למשל חברות בארגון טרור, סיוע לביצוע פיגוע וכיו" (השווה למשל: עת"מ (י-ם) 7639-11-13 **עיסא עזאם נ' מפקד כוחות צה"ל ביהודה ושומרון** (פורסם בנבו, 13.4.2014); עניין **ריאן לעיל**).

71. לכן, אין כל הצדקה להעדר ההנמקה שנקט במקרה דנן, במסגרתו לא מסרו המשיבים אפילו לא פרפראזה לסיכון הביטחוני הנטען, אשר הוביל לסירוב בקשת העותר להיכנס לישראל. **במיוחד בנסיבות של העותר דנן, שכאמור בעקבות עתירה שהגיש לבג"ץ הסכימו המשיבים לאפשר את הכנסת סחורותיו לעזה, העדר ההנמקה אומר דרשני**. שתיקת המשיבים מחזקת את הטענה כי ההחלטה התקבלה בשרירות, ללא קשר לנסיבות האחרונות ומבלי שישנן ראיות מהעת האחרונה המעידות על מעורבות אישית של העותר בפעילות חבלנית ועל סיכון ביטחוני קונקרטי מכניסתו לישראל (השווה: עניין **דקה לעיל**); עת"מ (י-ם) 286/07 **גאלב עבאסי נ' הלשכה האזורית למנהל האוכלוסין** (פורסם בנבו, 20.5.2007).

72. דבקות המשיבים במשפט הסתום כי הבקשה מסורבת מטעמים ביטחוניים אותם לא ניתן לפרט, אף מעלה את התמיהה אם **המשיבים עצמם יודעים ונחשפו למידע שעומד בבסיס ההתנגדות הביטחונית, ככל שיש כזה**. כלומר, למרות היותם הרשות המוסמכת לקבל החלטה בבקשת העותר, מנקר הספק אם הם עצמם ראו את החומר הביטחוני, בחנו את עוצמתו ושקלו אותו למול שיקולים אחרים. בבג"ץ 679/16 ד"ר **תאאר מחרוק נ' המפקד הצבאי לאיזור הגדה המערבית** (פורסם בנבו, 2.2.2016), התייחס כב' השופט פוגלמן לסוגיה זו וקבע כי:

"הרשות המוסמכת נסמכת בהחלטותיה על פרפראזות שמציגים לה גורמי הביטחון ואין היא נחשפת למידע המודיעיני עצמו (הגם שלא התבהר לפרקליטות בשלב זה מה היקף המידע המודיעיני שנכלל בפרפראזות אלו). הערנו בדיון כי אין די בכך; כי יש להניח לפני הרשות את התשתית הנדרשת להחלטה תוך התייחסות ישירה למידע המודיעיני; וכי אין להסתפק בפרפראזה גרידא." (ר' גם, בשינויים המתחייבים, עת"מ 11842-02-16 **אורן שטיינברג נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 28.2.2016)).

הפרת חובת השימוע

73. בקבלת ההחלטה באופן בו התקבלה, הפרו המשיבים גם את חובתם לערוך לעותר שימוע לפני קבלת החלטה פוגענית בעניינו או לכל הפחות בסמוך לאחר מכן ("שימוע בדיעבד") (בג"צ 3495/06 **הרב הראשי לישראל נ' היועץ המשפטי לממשלה** (פורסם בנבו, 30.7.2007)).

74. התחקור הביטחוני שנערך לעותר ביוני 2017 כלל לא הוגדר כשימוע לעניין היתר הסוחר, וברובו עסק בנושא הכנסת סחורותיו של העותר לעזה. מעבר לכך, כפי שתואר לעיל, במהלך התחקור החוקר סירב לספר לעותר מהן ההאשמות נגדו ודיבר באופן כללי על "הבעיות שיש למשיבים עם סוחרי עזה". הוא לא הפנה שום אצבע מאשימה כלפי העותר, ולא טען כי חלילה הוא חשוד בקשרים עם גורמי טרור.

75. יתרה מכך, מהשתלשלות העניינים שלאחר התחקור הובן כי התחקור דווקא סייע בטיהור שמו של העותר ולא להיפך. שהרי, לאחר התחקור - ככל הנראה בהמלצת גורמי הביטחון - הודיעו המשיבים כי ארבעת משלוחי הסחורות של העותר, שהמתינו בישראל יוכלו להיכנס לעזה. המשלוחים אכן הוכנסו במהלך הקיץ, יחד עם משלוחים נוספים שקיבלו אישורים באופן שוטף וללא צורך בהתערבות משפטית. לפיכך, **העותר לא יכול היה לשער ולהעלות על הדעת כי התחקור שנערך לו יוביל להמשך שלילת היתר הסוחר שלו, והוא לא ראה בו כשימוע לעניין זה. אכן, התוצאה החיובית של התחקור מבחינת הכנסת סחורותיו לעזה אינה מתיישבת עם אי-חידוש ההיתר ומעידה על שרירות בהתנהלות המשיבים בעניינו.**

76. לאור האמור, העותר לא קיבל את זכותו הבסיסית לטעון בפני האישומים שלכאורה עומדים כנגדו, לא לפני קבלת ההחלטה בעניינו ולא לאחריה. מיותר לציין שחובת השימוע מוטלת על כל רשויות המינהל, לרבות המשיבים, ובהתאם - זכות הטעון קנויה לכל אדם שהמדינה מקבלת בעניינו החלטה הפוגעת בזכויותיו ובכלל זאת תושבים פלסטיניים כדוגמת העותר. ראו דברי כב' הנשיאה בייניש בעניין **געאבניץ** לעיל:

"אותה תפיסה גורפת הבאה לידי ביטוי בטיעוני המדינה, לפיה מכח ריבונותה לא מוטלת על המדינה חובה משום סוג כלפי אדם בשל היותו זר אינה מקובלת עוד. דבר יום ביומו באים בפנינו ענייניהם של זרים אשר זכויותיהם הבסיסיות נפגעות. כך בין אם מבקש הזר להישאר בתחומה של המדינה מטעמים של "איחוד משפחות", בין אם מטעמי מקלט הומניטרי ובין אם מנסיבות ייחודיות אחרות..."

77. זכות הטעון עומדת אף אם מדובר בהחלטה המתבססת על מידע ביטחוני. לעניין זה יפים דברי כב' השופט רובינשטיין, בעניין **געאבניץ** לעיל (פס' כ"ב):

"המדינה טענה, כאמור, כי במקרים כגון אלה נשוא ענייננו אין טעם של ממש בעריכת שימוע, כיון שהמבקש אינו יכול להיחשף למידע המודיעיני, ולכן יסתפק בהכחשה גורפת של החומר. לטעמי אין לקבל טענה זו; קביעה מקדימה מצד הרשות בשאלה האם יש לאדם מה לטעון כל עיקר, שומטת את הקרקע מתחת לעקרון השימוע. תכלית השימוע היא השמעת עמדה בפני הרשות ללא שזו קבעה דעה קדומה או מגובשת, כך שאין בידי הרשות לקבוע מראש באילו מקרים השימוע הוא חסר טעם."

העדר פירוט לגבי פקיעתה של המניעה

78. אף שנתבקשו המשיבים מפורשות לנמק, ככל שסרבו את הבקשה, מה תאריך הטלת המניעה הביטחונית ומה **תאריך פקיעתה**, בחרו המשיבים למלא פיהם מים. בכך, המשיבים גוזרים למעשה גזירה קשה מאוד על העותר, של איסור יציאה מוחלט מעזה, שאין לה סוף נראה לעין.

79. מעבר לכך שבפועל מניעות ביטחוניות על כניסתם של תושבי עזה לישראל פוקעות בתקופה כלשהיא, אם לבקשת התושב או מיוזמת המשיבים (ור' לעניין זה "נוהל הסרת מניעה ביטחונית" המצורף בנספח ע/18), **עקרון המידתיות מחייב את המשיבים לבחון מחדש את החלטתם ביחס לעותר בתוך תקופה מסוימת**. זאת, על מנת שלא לפגוע במידה העולה על הנדרש בזכויותיו. יוזכר כי במקרה דנן עומדות על הכף זכויות כבודות משקל - חופש העיסוק

וחופש התנועה של העותר.

80. הפגם החמור של העדר ההנמקה והפירוט בהחלטת המשיבים מצדיק התערבות שיפוטית וקביעה כי ההחלטה בטלה. **לכל הפחות, וחלף בטלות מלאה של ההחלטה, מוצדק כי המשיבים יתחייבו ויודיעו מתי יבחנו מחדש את החלטתם ביחס לעותר ומתי יהיו נכונים לשקול- בלב פתוח ובנפש חפצה- את אישור כניסתו לישראל לצרכי מסחר ועבודה.** בהתחשב במקרים דומים שהגיעו לפסיקה ובהתאם לעקרון המידתיות, יש להורות למשיבים לבחון את הבקשה בתוך מספר חודשים.

סיכום

81. ישראל שולטת באופן מוחלט בהכנסה של כל סוגי הסחורות לרצועת עזה, לרבות סחורות הנרכשות בחו"ל ובגדה המערבית. לנוכח כך, העותר תלוי בה לשם קיום קשרים עסקיים עם סוחרים, יצרנים וספקים ישראלים וכאלו הנמצאים בגדה המערבית. ללא היתר תנועה הוא מתקשה עד מאוד לרכוש חומרי גלם, לוודא את טיבם, לנהל משא ומתן ולחתום על עסקאות עם יצרנים ומשווקים. **הוא אינו יכול להמשיך ולקיים קשרים עסקיים וירטואליים עם סוחרים וספקים.**

82. החלטת המשיבים בעניינו של העותר אינה עומדת באמות המידה של המשפט המינהלי ולפיכך מתבקש בית המשפט להתערב בה. אמנם, למשיבים שיקול דעת רחב במתן היתר כניסה למסחר לתושבי עזה, אך עליהם לפעול בסבירות, במידתיות, בהגינות ובהעדר שרירות. **הנסיבות המיוחדות של המקרה זנן ובראשן העובדה כי בעקבות עתירה לבג"ץ הסכימו המשיבים להסיר כל מכשלה - ביטחונית או אחרת - שעמדה בפני הכנסת סחורותיו של העותר לעזה, צריכות להשפיע על חידוש היתר הסוחר שברשותו.** החלטת המשיבים שלא לחדש את היתר הסוחר אינה סבירה במיוחד לאור העובדה שהעותר מקבל אישורים שוטפים להכנסת סחורות "דו-שימושיות" לעזה, על דעת ובאישור גורמי הביטחון.

83. לאור האמור לעיל, בית המשפט הנכבד מתבקש לבטל את החלטת המשיבים ולהורות למשיבים לאפשר לעותר להיכנס לישראל לצורך מסחר, בין אם באמצעות חידוש היתר סוחר לשלושה חודשים ובין אם בכפוף לתנאים ומגבלות כגון מתן היתר כניסה ליום אחד לצורך פגישות עבודה. בית המשפט הנכבד מתבקש גם לחייב את המשיבים בהוצאות העותר, לרבות אגרת בית משפט ושכ"ט עו"ד כדין.

84. העתירה נתמכת בתצהיר העותר שנחתם בפני עורכת דין ברצועת עזה ונשלח לח"מ, לאחר תיאום טלפוני. בשל הקושי בקיום מפגשים בין העותר לבין ב"כ ובשל דחיפות העתירה, מתבקש בית המשפט הנכבד לקבל את התצהיר ואת יפוי הכוח שנחתמו ונשלחו בפקס.

מיכל לופט, עו"ד
באת-כוח העותר

13.12.2017